

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobce: V. K., nar. X.
st. přísl. X., bytem X.
zastoupen advokátkou Mgr. Martinou Šamlotovou
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 4. 2019, č. j. OAM-1068/ZA-ZA11-K02-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 4. 2019, č. j. OAM-1068/ZA-ZA11-K02-2018, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Martině Šamlotové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **6 800 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že se tato mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že se domnívá, že v předchozím správním řízení byl zkrácen na svých právech, a proto podává proti napadenému rozhodnutí v celém rozsahu výroku tuto žalobu. Dále žalobce zcela obecně vymezil, že žalovaný svým rozhodnutím porušil následující zákonná ustanovení: § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť žalovaný nepostupoval v souladu se zákony a ostatními předpisy, dále § 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu), dále § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, dále § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, pročež rozhodnutí není přesvědčivé, dále § 50 odst. 4 správního řádu, protože správní orgán nepřihlížel pečlivě ke všemu, co v průběhu řízení vyšlo najevo, dále § 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci a dále § 68 odst. 3 správního řádu, protože správní orgán ve svém odůvodnění neuvedl dostatečně, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a při výkladu zákonných ustanovení.
3. Žalobce především nesouhlasí se závěrem žalovaného v tom, že mu v zemi původu údajně nehrozí pronásledování, resp. vážná újma ve smyslu § 12 a § 14b zákona o azylu. V tomto rozsahu totiž správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav věci, čímž zatížil napadené rozhodnutí nezákonností a nepřezkoumatelností. Z takto nedostatečně zjištěného stavu věci pak žalovaný vyvodil nesprávné závěry o neexistenci azylově relevantního nebezpečí pro žalobce v zemi původu. Také se odchýlil od ustálené judikatury správních soudů, týkající se přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a vážného nebezpečí vzniku vážné újmy. V případě žalobce existují důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalobce má totiž zdravotní problémy, trpí cukrovkou, přičemž na Ukrajině se mu nedostane náležité lékařské péče. V napadeném rozhodnutí se žalovaný vůbec nezabýval dostupností lékařské péče na Ukrajině. Pouze konstatoval, že léky jsou tam běžně

dostupné, aniž by svá tvrzení jakkoliv podložil. Rozhodnutí je tak nezákonné a nepřezkoumatelné. Rozhodnutí také nepřiměřeně zasahuje do soukromého a rodinného života žalobce, protože je v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Vycestování žalobce je také v rozporu s mezinárodními závazky ČR. K dostupnosti lékařské péče na Ukrajině žalobce dále odkazuje např. na zprávu Lékařů bez hranic, v níž se uvádí, že v konfliktu zasažených oblastech Doněcku je nedostupnost léků a především inzulinu. Ten je pro žalobce nezbytný (k tomu žalobce odkazoval na zprávu Lékaři bez hranic: Východní Ukrajina: „Kliniky na dosah ruky“ jsou životně důležité pro obyvatele vesnických oblastí). K dostupnosti lékařské péče se vyjadřovala i zpráva Světové zdravotnické organizace z roku 2019, která shrnula, že v Doněcké oblasti je stále humanitární krize a je zde špatná dostupnost lékařské péče pro miliony lidí.

4. Žalovaný podle žalobce nerespektoval ustálenou judikaturu správních soudů, z níž vyplývá, že žadatel o mezinárodní ochranu má pouze povinnost přednést konzistentní a důvěryhodnou výpověď, načež povinností správního orgánu pak je, chce-li žádost zamítnout, přednést důkazy o nevěrohodnosti výpovědi žadatele. Tak se vyjádřil NSS např. v rozsudku pod sp. zn. 4 Azs 103/2007 nebo v rozsudku sp. zn. 6 Azs 50/2003. Důkazní standard u obou forem mezinárodní ochrany (azyl a doplňková ochrana) přehledně rozvádí NSS ve svém rozsudku ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 2 Azs 71/2006 nebo v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008, popř. náleží ÚS ze dne 30. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 553/06.
5. Žalobce dále rozporoval závěry žalovaného o tom, že se údajně mohl vyhnout riziku pronásledování a vzniku vážné újmy využitím institutu vnitřního přesídlení, tedy přestěhováním se do jiné části Ukrajiny. V této souvislosti žalovaný poukázal na zákon o zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob z roku 2014, jenž poskytuje všeobecný právní rámec pro poskytnutí ochrany vnitřně přesídleným osobám (mj. přístup k základním právům, poskytování ochrany proti diskriminaci a nucenému navracení a zajištění pomoci v případě dobrovolného návratu, včetně zjednodušení přístupu k sociálním a ekonomickým službám). Žalovaný také poukázal na novelizaci tohoto zákona, ustanovení zvláštního úřadu zabývajícího se agendou vnitřně přesídlených osob, a také žalobci vytkl, že neuvedl žádné objektivní překážky či azylově relevantní důvody, proč by nemohl s rodinou žít v jiné části Ukrajiny. Podle žalobce se však žalovaný zabýval pouze formální možností vnitřního přesídlení a nikoliv faktickou možností tohoto přesídlení. Možnost vnitřního přesídlení vůbec nezkoumal v souladu s § 2 odst. 4 správního řádu ve vztahu k individuálnímu případu žalobce. Proto nezjistil skutkový stav v souladu s § 3 správního řádu. V této souvislosti žalobce odkázal na judikaturu správních soudů, která se vyjadřovala k možnosti vnitřního přesídlení, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2017, č. j. 32 Az 8/2016-45 a dále na rozsudky NSS ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93 a ze dne 11. 9. 2015, č. j. 2 Azs 147/2015-52. Ačkoliv se citovaná rozhodnutí vztahují primárně na posuzování podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, uplatní se shodně i pro institut doplňkové ochrany (viz čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, tzv. nové kvalifikační směrnice). Ve vztahu k doplňkové ochraně se k délce NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, v němž formuloval kritéria, která by měl vzít správní orgán

v potaz při rozhodování o udělení mezinárodní ochrany. NSS v této souvislosti uvedl, že je nutné se zabývat a na základě zpráv hodnotit situaci vnitřně přesídlených osob, která dle některých zpráv není příliš příznivá. Dopad zákona o vnitřně vysídlených osobách na Ukrajině je však podmíněn přijetím různých vyhlášek a prováděcích předpisů. Některá ustanovení nejsou uplatňována z důvodu neexistence regulatorních opatření a finančních zdrojů pro místní a oblastní orgány, což se týká např. ustanovení, které zaručuje bezplatně bydlení pro vnitřně vysídlené osoby na 6 měsíců. Poskytovaná částka údajně nestačí k úhradě ubytování, stravy, oblečení, léků a dalších životních nákladů. Mnoho vnitřně vysídlených osob se nadále potýká s finančními potížemi při uspokojování základních potřeb. Vysoký počet vnitřně přesídlených osob se setkává s denními překážkami kvůli diskriminaci a bariérám při přijímání plateb, dávek a hledání vhodného bydlení. Jsou jim upírána jejich práva a stejná míra zákonné ochrany. Žijí ve velké nejistotě a jsou ohroženi tím, že se z nich stanou druhořadí občané.

6. Dle výše citované judikatury žalobce poukazuje na to, že shora uvedená část důkazního břemena leží právě na žalovaném. Dle akademické studie „Migration and the Ukraine Crisis: A Two-Country Perspective“ publikované E-International Relations, by méně než 50 % lidí akceptovalo vnitřního uprchlíka jako souseda a pouze o něco málo více než polovina vnitřně vysídlených si dokáže najít práci po přesídlení, přičemž tato studie potvrzuje předsudky a nedůvěru zaměstnavatelů vůči zaměstnancům.
7. Dle zprávy Mezinárodní organizace pro migraci „National Monitoring System Report On The Situation Of Internally Displaced Persons June 2018“ se situace v oblasti zaměstnanosti vnitřně vysídlených osob stále zhoršuje, v červnu 2018 bylo zaměstnáno pouze 42 % těchto osob, což představuje čtvrtletní pokles o 6 %. Mezi hlavní problémy patří nízké mzdy, nízký počet volných pracovních míst pro danou kvalifikaci a diskriminace ze strany zaměstnavatelů na základě statusu vnitřně vysídlených osob nebo věku. Průměrný výdělek vnitřně vysídlených osob od prosince 2017 neustále klesá, v červnu 2018 činil méně než 2 100 ukrajinských hřiven (77 USD) za měsíc. To je méně než ukrajinská částka životního minima, která v červnu 2018 činila více než 3 300 hřiven. Uvedená situace prohlubuje dlouhodobou zranitelnost vnitřně vysídlených osob. Zdravotnická péče se stala pro mnohé vnitřně vysídlené osoby finančně nedostupnou. Uvedená zpráva také potvrzuje vyjádření žalovaného o diskriminaci vnitřně vysídlených osob a uvádí, že 34 % vnitřně vysídlených se setkává s diskriminací na trhu s bydlením, 32 % na pracovním trhu, 29 % v oblasti zdravotnictví a 24 % při interakci s ostatním obyvatelstvem a 16 % v přístupu k úřadům.
8. Norská rada pro uprchlíky ve své zprávě ke konfliktu na východě Ukrajiny z roku 2016 uvedla, že navzdory poskytování právního statutu vnitřně vysídleným osobám, a také státní podpory, penzí a bezplatného ubytování na dobu 6 měsíců, vyvstávají u těchto osob problémy s registrací, která je administrativně nedostupná pro některé skupiny vnitřně vysídlených, zejména pro ty, kteří postrádají potřebné doklady. Nejzranitelnější jsou vnitřně vysídlení, kteří nemají úspory a nemohou si pronajmout byt. Není ustanoven systém náhrad za majetek, které musely osoby ponechat v zóně antiteroristické operace nebo byly válkou zničeny. Proces získání sociálních dávek a penzí je pro vnitřně vysídlené značně komplikovaný a zanechává mnoho z nich bez jakékoli i základní podpory.

9. S ohledem na výše uvedené žalobce soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že považuje žalobu za nedůvodnou. Na rozpor s právními předpisy žalobce upozorňoval pouze v obecné rovině (viz citace jednotlivých právních ustanovení, které byly porušeny). V žalobě dále žalobce polemizoval se závěry žalovaného ohledně nesprávného posouzení možnosti využít vnitřní přesídlení a stran vyhodnocení důvodů zvláštního zřetele hodných pro možnost udělit žalobci humanitární azyl.
11. Neudělení humanitárního azylu žalobce poukazoval na svůj zdravotní stav. Žalovaný však považuje způsob jeho argumentace za demagogický, neboť žalovanému podsouvá své argumenty s cílem dezinterpretovat závěry žalovaného a posunout jejich obsah zcela jiným směrem. Informaci o tom, že léky jsou běžně dostupné, žalovaný získal při pohovoru od samotného žalobce, který na otázku týkající se zdravotních problémů a případné léčby na Ukrajině, odpověděl, že problémy s léčbou na Ukrajině neměl a léky jsou běžně dostupné. Žalovaný tuto výpověď žalobce ohledně dostupnosti léků v zemi původu přijal, což odpovídá ustálené judikatuře a nelze mu klást za vinu. Žalovaný nemá důvod tomuto tvrzení nevěřit, neboť i z obecně dostupných informačních zdrojů je známo, že lékařská péče v případě běžných nemocí, jakým cukrovka beze sporu je, je na Ukrajině zcela běžně dostupná. Ukrajina není zemí, kde by léčba cukrovky vykazovala jakékoliv deficity. Tomu nasvědčuje také to, že Ukrajina (oblast pod kontrolou ukrajinské vlády) byla vyhláškou č. 68/2019 Sb. zařazena Českou republikou na seznam bezpečných zemí původu. V posuzované věci je bez významu, že lékařská péče údajně není dostupná lokálně v jedné konkrétní oblasti, byť by to bylo v oblasti, z níž žalobce pochází. V napadeném rozhodnutí správní orgán komplexně posoudil možnost žalobce se vnitřně přesídlit do jiné libovolné části Ukrajiny.
12. I když žalobce v žalobě tvrdil, že žalovaný nezkoumal možnost vnitřního přesídlení ve vztahu k individuálnímu případu žalobce, odůvodnění napadeného rozhodnutí svědčí naopak o tom, že žalovaný tuto možnost zkoumal. Svědčí o tom např. závěr žalovaného, že případné postavení žadatele, jako osoby vnitřně přesídlené, by se nijak nelišilo od stovek tisíc ukrajinských spoluobčanů, kteří svou situaci v důsledku vnitřního ozbrojeného konfliktu na východě země jednoduše vyřešili prostým přesídlením v rámci země do některé z 22 oblastí, na které je Ukrajina administrativně rozdělena. Dále žalovaný uvedl, že žadatel pracoval ve vlasti jako hasič, tedy je kvalifikován v oboru, ve kterém nepochybně najde pracovní uplatnění napříč Ukrajinou. Přitom žalobce neuvedl, že by mu ve zpětné integraci na ukrajinský pracovní trh cokoliv bránilo. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že žalovaný hodnotil možnost vnitřního přesídlení žalobce, a to dokonce i ve vztahu k jeho kvalifikaci coby hasiče a ve vazbě na to provedl úvahu o možnosti žalobce získat práci, což představuje jednoznačně individuální přístup. V napadeném rozhodnutí se žalovaný jednoznačně vypořádal s možností vnitřního přesídlení, a to za použití relevantních zdrojů informací, které si obstaral. Naopak zdroje, které uvádí žalobce

v žalobě, jsou zastaralé, a žalobce je měl předložit již ve správním řízení. Protože tak žalobce neučinil, žalovaný uvedené zprávy považuje za irelevantní a cíleně vybrané, popř. zastaralé nebo zobecňující. Je také otázkou, zda uvedené zprávy žalobce správně interpretoval.

13. Obavy žalobce z návratu do vlasti nepovažuje žalovaný za tak závažné, neboť žalobce v inkriminované době volně cestoval zpět do země původu. Stejně tak se žalobce pohyboval v zemích EU již od roku 2016, kdy boje na Ukrajině byly minimalizovány, avšak o mezinárodní ochranu požádal až v závěru roku 2018.
14. Jelikož žalovaný považuje napadené rozhodnutí za správné, plně na něj ve zbytku odkazuje. Podle žalovaného se žalobce pouze snaží najít cestu, jak zlegalizovat svůj další pobyt na území založený na ekonomických důvodech, kterými se netají. V této souvislosti žalovaný poukázal na rozsudek NSS sp. zn. 5 Azs 37/2003, podle něhož je poskytnutí azylu specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.
15. S ohledem na výše uvedené žalovaný soudu navrhl, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Replika žalobce

16. V písemné replice k vyjádření žalovaného žalobce především uvedl, že dotaz žalovaného ohledně zdravotních problémů žalobce následoval ihned poté, co byly žalobci v rámci pohovoru kladeny dotazy ohledně jeho fyzického napadení na Ukrajině cizími osobami, po kterém byl 14 dnů hospitalizován v nemocničním zařízení. Výslovně na jeho zdravotní stav ohledně cukrovky a vysokého krevního tlaku se žalovaný nedotazoval. Formulace „zdravotní problémy“ užitá poté, kdy žalobce vypovídal ke svému napadení, může být natolik zavádějící, že žalobci nemuselo být zřejmé, že svým dotazem žalovaný míní právě onemocnění cukrovkou a vysokým krevním tlakem, neboť tento se jej na tyto dvě onemocnění, která uváděl již při podání žádosti o mezinárodní ochranu, nedotázal. Přitom situace ohledně osob trpících cukrovkou je na Ukrajině téměř krizová. K tomu žalobce odkazuje na článek ohledně situace diabetiků na Ukrajině, jenž se nachází na internetovém portále www.diastyl.cz, z něhož vyplývá tristní situace ohledně nedostatku inzulínu na Ukrajině. Podle žalobce se žalovaný nevypořádal vyčerpatelem způsobem s námitkou žalobce ohledně jeho onemocnění a dostupností léčby.
17. Pokud jde o vypořádání se s možností vnitřního přesídlení žalobce, pak zde žalovaný uvedl, že se s námitkou žalobce vypořádal řádně. S tímto žalobce nesouhlasil, protože žalovaný zcela opomněl právě onemocnění žalobce a i jeho věk, které mohou bránit samotnému začlenění na pracovní trh Ukrajiny. Žalovaný je povinen zjišťovat stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a tudíž byl povinen zjistit, jakým typem cukrovky žalobce trpí, jak dlouho je nucen si aplikovat injekčně inzulín, zda je nucen si jej hradit sám nebo mu je hrazen státem nebo jinými organizacemi a v jakém rozsahu a od kdy má onemocnění vysokého krevního tlaku. Tato onemocnění žalobce mohou být vnímána jako

omezení při získání zaměstnání. Výkon povolání hasiče klade vysoké nároky na psychiku pracovníka, a přitom osoby trpící cukrovkou a vysokým krevním tlakem by se měly stresovým situacím vyhýbat.

18. Žalobce je občan Ukrajiny, přičemž jeho bydlištěm je obec Uhledar nacházející se přímo v Doněcké oblasti – v Donbasu. Je mu 51 let, trpí cukrovkou a zvýšeným krevním tlakem. V této souvislosti také žalobce připomněl, že žalovaný je povinen zjišťovat stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v daném případě byl tak povinen zjistit, v jak závažném rozsahu žalobce trpí těmito onemocněními a do jaké míry je pro tato onemocnění reálná realizace vnitřního přesídlení. Žalovaný však uvedl, že žalobce jako hasič najde uplatnění kdekoli, přitom však tento svůj argument nezhodnotil i z hlediska zdravotního stavu a věku žalobce.
19. Pokud žalovaný vytkl žalobci, že se pohybuje po zemích EU již od roku 2016, kdy byly boje na Ukrajině minimalizovány, přičemž o mezinárodní ochranu požádal až v roce 2018, tak takový postup žalobce nelze klást k jeho tíži. Naopak žalovaný nijak blíže nezjišťoval, kdy a z jakých důvodů se žalobce cítil natolik ohrožen, že Ukrajinu opustil. Žalovaný také nezjišťoval více informací k reálným možnostem vnitřního přesídlení vzhledem k osobě žalobce.
20. Žalobce dále prostřednictvím své právní zástupkyně (žalobu původně podával sám, sepisoval ji právní poradce neziskové organizace) doplnil žalobu tak, že na území Ukrajiny mu bylo doručováno z vojenské správy předvolání, které však z důvodu své nepřítomnosti na území nepřevzal, protože žalobci vznikla obava z toho, že jde o předvolání k absolvování základní vojenské služby. Následně dochází k povolání do armády všech mladších i starších mužů. Po absolvování výcviku jsou vojáci základní služby posíláni do bojů na východ Ukrajiny s tím, že existují příklady kamarádů, kteří se odtud vrátili a mají psychické problémy. Prohlášení prezidenta Porošenka o tom, že do boje nejsou posíláni vojáci základní služby, nebyla pravdivá, protože zprávy babičky a otce žalobce, a také zprávy z médií vypovídají o opaku.
21. Žalovaný k důvodům uváděným žalobcem nepřihlédl a žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl. Odkazoval na zprávy Amnesty International, Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, MV ČR OAMP a Ministerstva zahraničních věcí, přičemž své zdůvodnění žalovaný uzavřel tak, že na území Ukrajiny neprobíhá takový ozbrojený konflikt, který by pro žalobce znamenal jakékoliv nebezpečí. S tímto však žalobce nesouhlasil. Ozbrojený konflikt na Ukrajině nadále graduje a z ukrajinských médií je navíc zřejmé, že mírové dohody z Minsku jsou stále porušovány. Bezpečnostní situace na Ukrajině je nedostatečně zmapovaná. Ačkoliv je ohnisko bojů především v Doněckoluhanské oblasti, týká se konflikt celého území Ukrajiny, a to nejen z bezpečnostního hlediska, ale i z ekonomického.
22. Žalobce má důvodné pochybnosti, že v případě, kdy by se musel vrátit na Ukrajinu, byl by povinen nastoupit základní vojenskou službu a poté by byl odeslán k bojům na východní část Ukrajiny, protože v této chvíli by u něj existovalo reálné riziko újmy na jeho zdraví či

životě. Českou republikou a žalovaným (včetně uváděných organizací) je situace nedostatečně zmapovaná. Podle toho, co měl žalobce možnost vyslechnout od obyvatel a shlédnout v ukrajinských médiích, je situace na Ukrajině mnohem vážnější, než jak je prezentováno žalovaným ve zprávách. Do války jsou povoláváni i absolventi základního vojenského výcviku, o čemž svědčí i rozsáhlá judikatura NSS, která řeší podobné případy, jako je případ žalobce (usnesení NSS č. j. 10 Azs 238/2016-33, 6 Azs 12/2018-34, 7 Azs 34/2017-26 a 6 Azs 290/2017-23). Mezi ukrajinskými státními příslušníky je všeobecně známo riziko, že v případě nastoupení základní vojenské služby jsou tyto osoby posílány posléze do bojů na východě země, avšak situace, jakým způsobem probíhá na Ukrajině mobilizace, je téměř netransparentní a nezjistitelná. Mobilizace je na Ukrajině s největší pravděpodobností realizována v utajovaném režimu, resp. tyto informace o mobilizaci se nezveřejňují a žalobce neví, jak má prokázat tyto skutečnosti. Uvedené informace jsou každému ukrajinskému příslušníku zřejmé, avšak jsou obtížně doložitelné i pro organizace, které označil žalovaný, neboť se nezveřejňují.

23. Návratem do vlasti se u žalobce zvyšuje reálné riziko ohrožení jeho zdraví či ohrožení na životě. Žalovaný proto nesprávně posoudil žalobcem podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany.

V. Posouzení věci krajským soudem

24. Soud přezkoumal bez nařízení jednání v souladu s § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení předcházející jeho vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**. Napadené rozhodnutí přezkoumal nejen v souladu s § 75 odst. 2 s.ř.s., tedy v mezích žalobních bodů, ale zohlednil i čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), z jehož výkladu mj. plyne, že je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.
25. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR dne 11. 12. 2018 a dne 14. 12. 2018 poskytl údaje k podané žádosti. Téhož dne byl se žalobcem také proveden pohovor k žádosti za přítomnosti tlumočnice z ruského jazyka. Z poskytnutých údajů a provedeného pohovoru vyplynulo, že žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, dorozumí v ukrajinském a ruském jazyce, politické přesvědčení nemá, o politiku se nezajímá, je ženatý, nicméně s manželkou již 5 let nežije, spolu mají 2 syny, ve vlasti naposledy žil v Doněcké oblasti ve městě Uhledar. Z Ukrajiny vycestoval dne 21. 11. 2018 a na území ČR vstoupil dne 23. 11. 2018. V roce 2016 pobýval na pracovní vízum v Polsku a od září do listopadu 2018 pobýval na pracovní vízum v ČR. O udělení mezinárodní ochrany požádal poprvé. Trpí cukrovkou, denně užívá inzulin a bere léky na vysoký tlak. Vzhledem k uváděným důvodům žádosti o mezinárodní ochranu se žalobce obává o svůj život. V Doněcku je válka, navíc měl ve vlasti problémy s osobou, která od něj koupila auto, avšak mu neuhradila celou částku. Od této osoby čelil vyhrožování, následně byl

fyzicky napaden a skončil v nemocnici. Policie při vyšetření události si řekla o úplatek, avšak žalobce jej nezaplatil. Jevilo se to tak, že policie hájila zájmy napadajících osob. Pokračování těchto problémů se žalobce při návratu do vlasti také obává. Ve městě Uhledar žil od roku 1989 až do svého odjezdu z vlasti a pracoval jako hasič. Původně vycestoval za účelem práce, dokud neskončí válka. Byla mu nabídnuta práce ve skladu, tu však nechtěl vykonávat. Ve vlasti žil odděleně s manželkou a mladším synem v jejím bytě. V Uhledaru dále žije matka žalobce a bratr. Na Ukrajinu se vrátil, protože skončila platnost jeho pracovního víza. Po příjezdu do vlasti dne 15. 11. 2018 se však žalobce rozhodl odjet natrvalo. Cílem byla ČR, kde pobývá jeho starší syn na základě řízení o udělení mezinárodní ochrany. Při předchozích pracovních pobytech v Polsku, Litvě a ČR neměl žádné problémy. Při překračování linie dotyku (Ukrajina a separatisté) měl vždy propustku. Bezpečnostní situace v Doněcku je špatná a neustále dochází k bojům. K dotazům na opakované návraty do vlasti žalobce uvedl, že neměl kam jít, neboť to byl jeho domov. Důvodem odjezdu byla také skutečnost, že na Ukrajině byl vyhlášen válečný stav a kdykoliv mohla být vyhlášena mobilizace. Vyloučil, že by v minulosti na Ukrajině měl problémy kvůli rase, národnosti, pohlaví nebo náboženskému přesvědčení. O vnitřním přesídlení v rámci Ukrajiny neuvažoval, neboť na zbylém území by mu v případě mobilizace hrozil nástup do armády. Bojovat nechce. Pokud by byl v Doněcku a došlo by k vyhrocení konfliktu, musel by bojovat na straně separatistů. Základní vojenskou službu absolvoval. Na území EU nemá žádné rodinné vazby, kromě svého syna. Následně také doložil lékařskou zprávu v ruském jazyce z června roku 2015 o jeho pobytu v centrální městské nemocnici v Uhledaru, k níž uvedl, že obsahuje informace o jeho hospitalizaci v nemocnici, a je v ní uvedeno, že byl zbit neznámými osobami.

26. V napadeném rozhodnutí byla posouzena žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany z hlediska § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalobce však v žalobě nebrojí proti napadenému rozhodnutí jako celku, nýbrž svými námitkami směřuje proti neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, příp. dle § 12 písm. b) zákona o azylu a dále proti neudělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) a písm. d) zákona o azylu, tj. pouze co do existence vážné újmy. Jelikož proti závěrům stran zbylých forem mezinárodní ochrany nesměřuje žádná žalobní námitka, krajský soud nepovažuje za nezbytné se v tomto plném rozsahu přezkumem napadeného rozhodnutí blíže zabývat. Přitom pouze ve stručnosti konstatuje, že závěry žalovaného ohledně nenaplnění podmínek pro udělení těchto zbylých forem mezinárodní ochrany považuje za věcně správné. Za klíčové však krajský soud ve shodě s žalobcem považuje právě přezkum posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany, na nějž se také zaměřil.
27. Žalobce v žalobě tvrdil, že v jeho případě existují důvody pro udělení doplňkové ochrany, neboť jednak má zdravotní problémy, trpí cukrovkou a vysokým tlakem a na Ukrajině se mu nedostane náležité lékařské péče, a jednak pochází z Doněcké oblasti, kde probíhá ozbrojený vnitřní konflikt, v případě mobilizace by musel bojovat za separatisty (sám je Ukrajinec) a v případě vnitřního přesídlení, tedy přestěhování do jiné části Ukrajiny, by se potýkal s obrovskými potížemi, pro které je vnitřní přesídlení v jeho případě nereálné. Podle žalobce žalovaný vůbec nezkoumal faktickou možnost vnitřního přesídlení žalobce

do jiné části Ukrajiny a zabýval se toliko formální možností vnitřního přesídlení. Uvedenému musel krajský soud přisvědčit.

28. Žalobce splnil přednesením konzistentní a důvěryhodné výpovědi svoji povinnost, avšak žalovaný se v napadeném rozhodnutí skutečně nezabýval faktickou možností vnitřního přesídlení žalobce, tyto možnosti nijak nezkoumal v individuálním případě žalobce a zabýval se pouze formální možností vnitřního přesídlení do jiné části Ukrajiny. Například na str. 5 napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl v souvislosti s posuzováním azylového důvodu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, že žalobce může svoje obavy vyřešit prostým přestěhováním v rámci Ukrajiny, což by s ohledem na obavy i ze zhoršené bezpečnostní situace v Doněcké oblasti bylo možným řešením celé situace. Takový náhled na vážnou situaci žalovaného a zjednodušování samotného přesídlení do jiné části Ukrajiny je nepřijatelný (žalobce je tam doma, do svého odchodu žil v bytě své manželky, poblíž žili jeho příbuzní jako matka nebo bratr atp). Nelze také přisvědčit tvrzení žalovaného na str. 7, že žalobce údajně účelově využil dočasně zhoršené bezpečnostní situace na Ukrajině ve smyslu incidentu v Kerčském průlivu, který vyústil v lokální vyhlášení válečného stavu na Ukrajině s platností od 27. 11. 2018, a to pouze na dobu 1 měsíce. Celková situace na Ukrajině je dlouhodobě špatná, a to zejména na území ovládaném separatisty – Doněck a Luhansk, přičemž výbušnost situace neustále aktivně zhoršuje přístup Ruské federace.
29. Na str. 10 dole, dále na str. 11 dole a na str. 12 nahoře napadeného rozhodnutí žalovaný cituje některé zprávy a informace o situaci v zemi, z nichž dovozuje, že se situace na Ukrajině stabilizovala. Na druhou stranu však cituje, že k napjaté situaci na linii dotyku přispívá fakt, že nedošlo k úplnému stažení těžkých zbraní z linie, ačkoliv se jedná o součást minských dohod. Nutno k tomu podotknout, že aktuálně stále dochází k různým bezpečnostním incidentům v Doněcké a Luhanské oblasti. Podle zpráv, které v napadeném rozhodnutí žalovaný cituje, se však bezpečností incidenty na východě Ukrajiny lokalizují výhradně na linii dotyku a v sousedních oblastech údajně již k žádným ozbrojeným incidentům nedochází. Proto se žalovaný uchýlil k závěru, že žalobce nalezne účinnou ochranu v jiné části Ukrajiny prostřednictvím vnitřního přesídlení. V této souvislosti sice cituje, že se na registraci vnitřně vysídlených osob váží nejrozličnější benefity, především státní podpora nebo nárok na podporu na ubytování atp. Nicméně soud musí konstatovat, že ve vztahu k individuálnímu případu žalobce s odkazem na § 2 odst. 4 správního řádu se žalovaný touto možností vnitřního přesídlení vůbec nezabýval. Nezkoumal faktickou možnost přesídlení žalobce a ze zpráv citoval jen obecné a formální možnosti vnitřního přesídlení. V této souvislosti jsou třeba zvážit právě zdravotní potíže žalobce, trpí cukrovkou a vysokým tlakem, tedy možností a dostupností léčby této choroby, včetně pravidelně dostupných léků a inzulínu, a dále mělo být zváženo začlenění žalobce do nové společnosti při přesídlení, a to především prostřednictvím pracovní příležitosti a možného výdělku na živobytí. Rodina mu zřejmě nebude moci pomáhat, protože ta bydlí v Doněcké oblasti. Žalovaný však bez dalších konsekvencí uvedl, že jako hasič najde žalobce v jakémkoliv místě široké uplatnění. Nicméně zapomněl, že žalobce je nemocný a již nemusí zcela bez problémů tuto profesi vykonávat. V místě přesídlení může být tedy obtížné pro žalobce najít si práce a současně i bydlení, které jak plyne ze zpráv založených ve správním spise, je velmi drahé. V tomto směru je tedy třeba doplnit informace

a podklady a nově vyhodnotit situaci žalobce stran doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) a písm. d) zákona o azylu.

30. Pokud jde o humanitární azyl, pak podle § 14 zákona o azylu platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
31. Z výše uvedené dikce tohoto ustanovení vyplývá, že možnost udělit humanitární azyl je projevem správního uvážení ministerstva. To neznamena ale, že by se s jeho neudělením nemuselo alespoň v základních rysech vypořádat v odůvodnění rozhodnutí, rozhodování rovněž nesmí být diskriminační či svévolné. Mezi nejčastější situace, kdy je azyl z humanitárních důvodů udělován, jsou případy těžké nemoci či zvláště těžkého postižení, kdy návrat konkrétní osoby do země jejího pobytu by pro ni představoval závažné, život ohrožující problémy. Soud k takovým závěrům v případě žalobce nedospěl. Ve shodě s žalovaným lze uvést, že zdravotní stav žalobce je přiměřený jeho věku, i když trpí cukrovkou a vysokým tlakem. Jedinou problematickou otázkou zůstává pravidelná dostupnost léků a inzulínu, o níž žalovaný sice tvrdil, že tyto léky jsou na Ukrajině běžně dostupné, avšak podle názoru soudu se touto otázkou detailně nezabýval, zejména v tom rozsahu, zda tyto léky jsou běžně dostupné i v Doněcké oblasti, kam by se žalobce vracel. Pravidelnost dodávek těchto léků jistě není stejná na celém území Ukrajiny. Žalobce si nemůže dovolit výpadek v užívání těchto léků. Nicméně azyl z humanitárních důvodů lze skutečně udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele, není na něj právní nárok a posouzení důvodů žalobce je otázkou správního uvážení správního orgánu. Soud má tedy za to, že se žalovaný zhostil vypořádání tohoto důvodu udělení mezinárodní ochrany v rámci zákonných možností.

VI. Závěr a náklady řízení

32. Krajský soud v Brně shledal žalobní námitky důvodnými a nezbylo mu tak, než napadené rozhodnutí pro vady řízení spočívajícími v nedostatku důvodů rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. ve spojení s § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Podle § 78 odst. 5 s.ř.s. je právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku v dalším řízení správní orgán vázán.
33. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy žalobce byl ve věci úspěšný, pročez měl právo na náhradu nákladů řízení, avšak žádné neuplatnil. Proto mu nebyly přiznány. Neúspěšnému žalovanému nemohly být také žádné náklady řízení (nad rámec jeho běžné administrativní činnosti) přiznány.
34. Výrokem III. tohoto rozsudku soud rozhodl o odměně ustanovené zástupkyně Mgr. Martiny Šamlotové za zastupování žalobce v tomto řízení podle § 35 odst. 8 s.ř.s. a dle příslušných ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Ustanovené zástupkyni se přiznává odměna za 2 úkony právní služby (převzetí věci a první porada se žalobcem, byl-li zástupce ustanoven soudem, a sepsí repliky) ve výši 2x 3 100 Kč, a dále 2x paušální náhrada hotových

výdajů za každý úkon právní služby, tedy 2x 300 Kč (§ 11 odst. 1 písm. b) a d), § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem bylo přiznáno na odměně a náhradě hotových výdajů za 2 úkony právní služby 6 800 Kč. Ustanovená zástupkyně soudu nedoložila, že by byla plátcem DPJH, proto soud nezvyšoval její odměnu o částku připadající na tuto daň. Přiznaná odměna bude ustanovené zástupkyni vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. dubna 2021

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. Z.